

Nowe zasady ustalania odpłatności DPS. 500 plus dla niesamodzielnych - co się wlicza do dochodu, a co nie? Jak zmiana sytuacji dochodowej mieszkańca DPS wpływa na odpłatność za pobyt w placówce? Kogo dotyczy obowiązek alimentacyjny? Mieszkania chronione - tańsza alternatywa dla DPS

Szkolenie dedykowane dla pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej, którzy zajmują się kierowaniem do Domów Pomocy Społecznej osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności.

Waloryzacja odpłatności za pobyt w DPS

Przygotowaliśmy praktyczne szkolenie na temat kierowania klienta OPSu do DPSu i odpłatności za pobyt w placówce. Szczegółowo omówimy kwestie dotyczące procedury przymusowego umieszczenia w ośrodku i procedury ubezwłasnowolnienia osoby chorej. Prowadząca opowie również o obowiązkach i odpowiedzialności pracownika socjalnego jako opiekuna prawnego.

W programie m.in.:

- Kto ponosi opłatę za pobyt osoby bliskiej w DPS? Czy dzieci mieszkające za granicą ponoszą odpłatność za DPS?
- Zmiany w zakresie katalogu osób uprawnionych do zwolnienia z odpłatności za DPS
- Jaka jest procedura umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej bez jej zgody, jakie są warunki jej przyjęcia?
- Jaki jest zakres czynności pracownika socjalnego jako opiekuna prawnego?
- Prawa pacjenta w DPS-ach
- W jakich sytuacjach stosować procedurę ubezwłasnowolnienia?
- Jakie są sprawdzone sposoby na sprawne rozpoznanie choroby i uzyskanie zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia osoby chorej psychicznie?

Wzory pism, jakie otrzymają uczestnicy:

- Wniosek o umieszczenie w szpitalu psychiatrycznym bez zgody chorego
- Wniosek o umorzenie postępowania wobec osoby, która po przyjęciu do szpitala psychiatrycznego wyraziła zgodę na leczenie
- Wniosek o umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej bez zgody
- Wniosek o umieszczenie w Zakładzie Opiekuńczo-Lecznicznym bez zgody
- Wniosek o nakazanie wypisania ze szpitala
- Wniosek o zmianę orzeczenia o przyjęciu do Domu Pomocy Społecznej
- Wniosek o zmianę orzeczenia o przyjęcie do Zakładu Opiekuńczo-Lecznicznego
- Wzór pisma do członków rodziny przed wszczęciem postępowania w sprawie ustalenia odpłatności za DPS
- Wzór umowy odpłatność za DPS od osoby zobowiązanej
- Postanowienie o wszczęciu postępowania w przedmiocie zwrotu wydatków poniesionych zastępczo przez gminę za pobyt w DPS
- Zwolnienie częściowe lub całkowite z odpłatności za DPS

- Wezwanie w celu przeprowadzenia wywiadu i podpisania umowy
- Wzór decyzji przyznającej oraz odmownej mieszkanie chronione
- Wniosek o ubezwłasnowolnienie całkowite
- Wniosek o ubezwłasnowolnienie częściowe

Szczegółowy program szkolenia:

Kiedy następuje waloryzacja odpłatności za pobyt w DPS?

- Gdzie należy przeprowadzić wywiad aktualizacyjny w sytuacji, w której klient znajduje się w DPS poza gminą a opiekun prawny jest mieszkańcem gminy?
- Jaka jest procedura wydania decyzji o odpłatności za DPS w sytuacji, kiedy nie wiemy gdzie przebywa osoba zobowiązana do alimentacji? Jak przeprowadzić wywiad alimentacyjny? Czy można wydać decyzję bez wywiadu?
- Wezwanie w celu przeprowadzenia wywiadu i podpisania umowy
- Komu wliczać dochód 500+, klientce DPSu, na którą została wydana decyzja, czy opiekunowi prawnemu osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej, która faktycznie pobiera to świadczenie? Czy jeśli matce (opiekunowi) wliczamy 500+ do dochodów, to czy wzrośnie wtedy jej opłata za pobyt córki?
- Od kiedy zmienić odpłatność za DPS mieszkance DPSu, której przyznano świadczenia uzupełniające? Kiedy należy zmienić decyzję? Czy tą decyzją można jednocześnie ustalić wysokość odpłatności na kolejny rok?
- Czy można skierować klienta do DPS bez tych konsultacji psychiatry /psychologa? Czy DPS może przyjąć osobę bez tych konsultacji?
- Jak napisać uzasadnienie decyzji zmieniającej wstecznie odpłatność za DPS z powołaniem na uchwałę NSA?
- Ile czasu jest na rozpatrzenie odwołania w sprawie odpłatności za DPS? Czy po zebraniu wszystkich dokumentów decyzję należy wysłać do SKO?
- Jakie działania, krok po kroku, należy wykonać w przypadku braku zgody na opuszczenie DPS przez mieszkańca?
- Jak liczyć wyrównania ze świadczenia uzupełniającego 500+ w przypadku pobytu w DPS? Czy liczyć wyrównanie czy też nie? Jeśli liczyć, to w jaki sposób?
- Postanowienie o wszczęciu postępowania w przedmiocie zwrotu wydatków poniesionych zastępczo przez gminę za pobyt osoby w DPS
- Czy w przypadku trudnej sytuacji finansowej można rozwiązać umowę z kierownikiem ośrodka o dokonywanie opłaty za pobyt rodzica w DPS? Wzór.
- Jaką decyzję o odpłatność za DPS ponosi klient, który pobiera emeryturę oraz posiada ziemię 5.6 ha przeliczeniowego (nie ma z niej dochodu)? Czy należy wydać decyzje o odpłatności na wysokość całych 70% czy tylko 70% emerytury? Czy gmina pokrywa resztę?
- Na podstawie uchwały NSA 1 OPS 7/17, od jakiego miesiąca należy zmienić kwotę odpłatności za pobyt w DPS mieszkańca, który dostał 500 zł z tytułu świadczenia uzupełniającego z ZUS (decyzja w październiku, pieniądze fizycznie otrzymał w listopadzie)?
- Czy gmina może przyjąć majątek tj.: gospodarstwo rolne na poczet kosztów pobytu w DPS osoby wymagającej całodobowej opieki? Jak powinna wyglądać procedura prawna w takim przypadku?
- Czy osoba, która nie jest ubezwłasnowolniona i nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności, podlega badaniom uzasadniającym pobyt w DPS co 6 miesięcy?
- Jaka jest procedura wydania decyzji o odpłatność za DPS u osoby zobowiązanej, której dochód

przekracza kryterium dochodowe 300% ale kontynuuje naukę w szkole podyplomowej? Czy należy wydać decyzję o odpłatności a następnie decyzję o zwolnieniu?

- Czy rodzina powinna ponosić częściową odpłatność za pobyt syna w DPS, w sytuacji, w której matka również przebywa w DPS? Czy występujemy z wnioskiem o wywiad do DPS matki?
- Jakie podjąć działania w sytuacji braku zgody na opuszczenie DPS przez mieszkańca?
- Czy dzieci mieszkające za granicą również ponoszą odpłatność za DPS?

Jak sporządzić wniosek sądowy o umieszczenie osoby chorej psychicznie w Domu Pomocy Społecznej?

- Jak kierować takie osoby na leczenie, jakich argumentów używać, żeby chory chciał skorzystać z leczenia?
- Na podstawie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego, kto ma prawo wystąpić z wnioskiem o umieszczenie osoby w DPS?
- Która gmina jest właściwa do kierowania do DPS? (Gmina opiekuna prawnego osoby ubezwłasnowolnionej, czy gmina, na terenie której zamieszkuje osoba ubezwłasnowolniona?)
- Jak skutecznie przeprowadzić procedurę przymusowego leczenia?
- Jakie dokumenty przygotować, aby przeprowadzić hospitalizację przymusową?
- Jak wygląda wniosek o przymusowe leczenie?
- Czy pracownik socjalny może złożyć wniosek do sądu o przymusowe leczenie, w imieniu osoby chorej?
- Jakie środki przymusu można zastosować w stosunku do osób, które wymagają leczenia?
- Jak napisać wniosek o przymusowe podjęcie leczenia osoby chorej psychicznie uzależnionej od alkoholu lub innych używek?
- Formalności i dokumentacja niezbędna do skierowania chorego do DPS
- Jaka jest procedura, kiedy chcemy taką osobę umieścić bez jej zgody w DPS?
- Co zrobić, jeśli osoba chora psychicznie nie ma rodziny, nie ma możliwości umieszczenia jej w DPS z powodu braku miejsc i brak kadry do usług specjalistycznych?

Procedura całkowitego ubezwłasnowolnienia jako ostateczny akt pomocy. W jakich sytuacjach stosować procedurę ubezwłasnowolnienia częściowego?

- Do kogo pracownik socjalny powinien złożyć wniosek o ubezwłasnowolnienie osoby chorej psychicznie?
- Jakie procedury możemy zastosować w przypadku odrzucenia przez sąd wniosku o ubezwłasnowolnienie?
- Jakich argumentów używać przed sądem, aby wniosek o ubezwłasnowolnienie nie został odrzucony?
- Jaka dokumentacja medyczna jest niezbędna, aby wszcząć procedurę ubezwłasnowolnienia?
- Jaką dokumentację powinna zbierać i składać rodzina, a jaką gmina, w postępowaniu o ubezwłasnowolnienie?
- Jakich argumentów użyć w rozmowie z rodzinami osób chorych, które są w podeszłym wieku i w obawie przed odtrąceniem lub agresywną reakcją na wniosek o ubezwłasnowolnienie wycofują się, zmieniają zeznania? Jak utwierdzać ich w konsekwentnym działaniu?
- Co zrobić, jeśli nie ma możliwości badania przez biegłego sądowego w skutek nieobecności, nieuchwytności pacjenta?
- Kto może podpisać wywiad środowiskowy, np. o usługi opiekuńcze, jeśli osoba chora psychicznie nie jest świadoma co podpisuje, a rodzina nie wyraża zgody na ubezwłasnowolnienie?
- Czy tylko decyzją sądu można zmusić do leczenia? Czy jest jakaś alternatywa?

- Jak pisać wnioski do sądu o skierowanie na przymusowe leczenie, o przymusowe umieszczenie w DPS? Przykłady wniosków
- Kwestia ubezwłasnowolnienia częściowego w kwestii leczenia i dysponowania finansami chorego (zaciąganie kredytów)
- Tryb postępowania w sytuacji, kiedy sąd odrzuca wniosek o ubezwłasnowolnienie, a osoba chora przejawia niebezpieczne zachowania

Czy pracownik socjalny może odmówić bycia opiekunem prawnym? Prawa i obowiązki pracownika socjalnego jako opiekuna prawnego osoby ubezwłasnowolnionej

- Kto może zostać opiekunem prawnym osoby ubezwłasnowolnionej?
- Czy pracownik socjalny może być opiekunem prawnym?
- Czy pracownik socjalny jest narażony na sankcje karne w przypadku odmowy bycia opiekunem prawnym?
- Czy pracownik socjalny może sprawować obowiązki opiekuna prawnego w godzinach pracy urzędu?
- Czy i w jakiej wysokości pracownik socjalny powinien otrzymywać dodatkowe wynagrodzenie za sprawowanie opieki prawnej nad osobą chorą psychicznie? Gdzie powinien złożyć wniosek o wynagrodzenie z tego tytułu? Czy pracownik socjalny może starać się o wynagrodzenie za sprawowanie funkcji opiekuna prawnego w sytuacji jeśli osoba chora psychicznie znajduje się w DPS?
- W jakich godzinach pracownik socjalny powinien wykonywać obowiązki opiekuna prawnego?
- Jaki jest zakres czynności pracownika socjalnego jako opiekuna prawnego, np. zarządzanie majątkiem?
- Co zrobić w sytuacji, kiedy opiekun prawny znajduje się na oddziale psychiatrycznym, a osoba ubezwłasnowolniona nie ma środków do życia?

Mieszkania chronione - tańsza alternatywa dla DPS

- Jak ustalać odpłatność za mieszkania chronione?
- Czy mieszkanie komunalne można przekształcić w mieszkanie chronione?
- Kto ponosi koszty remontu mieszkania chronionego?
- Czy należy wydać dwie odrębne decyzje dla matki i niepełnoletnich dzieci jedną a dla dorosłego dziecka drugą, czy też jedną decyzję dla wszystkich członków rodziny łącznie?
- Czy w przypadku jednej decyzji należy zawierać odrębne uzgodnienia z pełnoletnim dzieckiem przed wydaniem decyzji i odrębny program wspierania i czy to dziecko powinno od siebie złożyć podanie o pobyt w mieszkaniu?
- Program kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem”. Do kogo program „Za życiem” jest skierowany? Na jakie wsparcie mogą liczyć rodziny osób niepełnosprawnych w ramach programu „Za życiem”?
- Mieszkania treningowe/ przejściowe/ docelowe- Dla kogo i na jak długo?
- Jakie zapisy powinien zawierać regulamin mieszkań chronionych?
- Czy osoby kierowane do mieszkania chronionego muszą funkcjonować samodzielnie?
- Czy wszystkie mieszkania chronione mają opiekę całodobową?
- Czy udostępniane są posiłki dla mieszkańców? Jakie warunki umowy ze spółdzielnią socjalną powinien spełniać mieszkaniec?
- Czy w mieszkaniu chronionym mogą mieszkać dwie osoby? Czy tylko pojedynczo?
- Powierzchnia użytkowa mieszkań chronionych
- Czy osoba kierowana do mieszkania chronionego musi posiadać orzeczenie o niepełnosprawności?
- Wzór decyzji przyznającej i odmownej mieszkanie chronione

Rola rodziny w efektywnym leczeniu zaburzeń psychicznych

- Jak nakłonić rodziny osób chorych psychicznie do współpracy?
- Wskazówki, wytyczne dla rodzin, które niechętnie zajmują się chorymi
- Jak nakłonić rodziny do pomocy swoim bliskim potrzebującym ich wsparcia?
- Jak współpracować z rodziną osoby chorej, do czego możemy ją zobowiązać?
- W jaki sposób członkowie rodzin (jakie działania) najskuteczniej mogą pomóc osobie chorej?
- Jak współpracować z rodzicami, żeby nie wstydziła się chorób swoich dzieci?
- Jak pomóc rodzinom, jakimi środkami pomocy się posługiwać, by życie z osobą chorą psychicznie było mniej uciążliwe?
- Jak radzić sobie z przemocą w rodzinie, gdzie osoba chora jest agresorem?
- Czy rodzina powinna/musi spłacać długi zaciągnięte przez osobę chorą psychicznie, której wniosek o ubezwłasnowolnienie został odrzucony przez sąd?
- Jak przeciwdziałać remisji choroby w okresach wiosny i jesieni?

Jakie są sprawdzone sposoby na sprawne rozpoznanie choroby i uzyskanie zaświadczenia lekarskiego o stanie zdrowia osoby chorej?

- Jak rozpoznać osobę chorą psychicznie? Opis i specyfika klienta
- Jak diagnozować chorego, jeśli w gminie brakuje lekarza specjalisty?
- Co zrobić, kiedy nie można zdiagnozować takiej osoby, jest ona nieuchwytna lub ucieka?
- Jak sprawnie zdiagnozować chorobę? Jakie środki przymusu można zastosować, aby doszło do diagnozy?
- Ścieżka leczenia osoby chorej psychicznie
- Co w sytuacji, kiedy pacjent jest zaburzony, a nie można go zdiagnozować i jego funkcjonowanie zdaniem sądu nie jest niebezpieczne dla otoczenia?
- W jaki sposób nakłonić lekarza specjalistę do wydania orzeczenia lekarskiego?
- Schizofrenia - specyfika choroby
- Depresja - choroba cywilizacyjna. Metodyka pracy
- Co zrobić w przypadku, gdy sąd wymaga zaświadczenia lekarza psychiatry, a osoba chora nie chce poddać się badaniu? Czy jest procedura obejścia tego nakazu zaświadczenia lekarskiego, kiedy jest to osoba ewidentnie potrzebująca pomocy?
- Kto decyduje i w jakich przypadkach o zastosowanie przymusu bezpośredniego?

Jak budować relacje z osobami chorymi psychicznie? Sposoby komunikacji

- W jaki sposób wzbudzić zaufanie osoby chorej psychicznie?
- W jaki sposób reagować na szantaż emocjonalny, próby samobójcze?
- Jak zabezpieczyć podstawowe potrzeby osoby chorej psychicznie, która nie ma rodziny lub rodzina nie chce współpracować?
- Procedura postępowania z osobami chorymi, które nie przyjmują wsparcia finansowego np. na leczenie, ogrzewanie? Środki kontroli nad takimi osobami i ich wydatkami
- Jak radzić sobie z agresją u osób chorych psychicznie?
- W jaki sposób dostosować cele pracy socjalnej do możliwości jakimi dysponuje chory?
- Strach. Jak radzić sobie z lękiem przed osobą psychiczną?
- Jak współpracować z osobami, które izolują się od otoczenia?
- W jaki sposób współpracować z osobami chorymi? Jakie wyznaczać cele? Jak organizować prace? Jak wyegzekwować jakiegokolwiek działania ze strony chorych psychicznie? Jak skutecznie zaktywizować?
- Jakiego rodzaju wsparcia może otrzymać pracownik socjalny w sytuacji, gdy brakuje transportu - czy

pacjenta może dostarczyć straż miejska? Czy możliwe są spotkania z terapeutą, gdy pojawia się alkohol?

- Jakiej podjąć środki, żeby osoba chora stosowała w sposób trwały farmakologię (farmakoterapia)? Jak podnieść świadomość konieczności kontynuowania leczenia i farmakologii kiedy są gorsze dni?
- Jakiej formy pomocy pracownik socjalny może zaproponować osobom chorym psychicznie tj.: Dzielne Domy Opieki Społecznej, Środowiskowe Domy Opieki, fundacje, usługi opiekuńcze specjalistyczne, warsztaty terapii zajęciowej?

Prowadzący:

Dorota Malek –wieloletni praktyk, specjalista pracy socjalnej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego, doświadczony pracownik socjalny w sporządzaniu wniosków do sądu o ubezwłasnowolnienie osób chorych psychicznie, przymusowe leczenie bez zgody pacjenta i umieszczenie chorego w Domu Pomocy Społecznej. Absolwentka Akademii Pomorskiej w Słupsku o specjalności praca socjalna z terapią społeczną

Prawa autorskie do niniejszego programu przysługują Private Corporate Consulting Sp. z o.o. Udostępnianie, kopiowanie i przerabianie niniejszego programu bez pisemnej zgody Private Corporate Consulting Sp. z o.o., zagrożone jest odpowiedzialnością karną oraz cywilną